

KUKKOLAN OSAKASKUNTA
Kalervo Liisanantti vpj.
95520 Tornio, Färinranta 4

LAUSUNTO 16.02.2026

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

Viite: Lausuntopyyntö 16.01.2026, VN/670/2026

TORNIONJOEN KALASTUSSÄÄNNÖN MUUTOSEHDOTUKSET VUODELLE 2026

Tornionjoen koskikalastuskulttuurin säilymisellä on huomattava sosiaalinen ja taloudellinen merkitys, taloudellinen hyöty tulee pääasiassa matkailun kautta. Koskikalastuskulttuuri on osa Lappi-matkailubrändiä, jota kalastuslainsäädännöllä tulee ja kuuluu tukea.

Luonnonvarakeskuksen viimeisimmässä lohivilanteraportissa on merkkejä lohikannan elpymisestä, mutta epävarmuustekijät saattavat vaikuttaa tuleviin lohikantoihin, mikä tulee ottaa huomioon. Lohivilanteraportin mukaan Tornionjoen lohikanta on normalisoitumassa.

Kalastuksen valvonta on esittänyt lohisaaliin merkitsemisvelvoitetta myös jokialueella, sillä kiintiön ylitystä on muuten vaikea todentaa, eikä ns. menettämisseuraamusmaksua kiintiön ylityksestä ole käytössä Ruotsin puoleisella jokialueella. Suomen Kukkolankoskella on käytössä alun perin Luken lohisaalislomake, josta käy ilmi saaliin tiedot, saantiaika, henkilön nimi ja hänen saaliinsa määrä. Lomake on julkinen ja myös viranomaisten käytössä, ja sitä voi käyttää valvontaan.

Yhteinen ruotsalais-suomalainen biologinen selvitys arvioi lohen ja taimenen lisäksi myös Tornionjoen vaellussiikaa, jonka kannan Luke on arvioinut Itämeren alueen elinvoimaisimmaksi ja myös suurimmaksi, vaikka vaellussiikakannan kalakoko on pienentynyt ja määrä vähentynyt. Merikalastusta säänneltiin lievästi kalastusasetuksen muutoksella vuonna 2013 ensimmäisen kerran, ja uudelleen vuonna 2024, koska kaikki vaellussiikakannat olivat taantuneet. Kalastusasetuksen muutokset eivät ole ehtineet juuri vaikuttaa Tornionjoen vaellussiikakantaan, ja sääntelyä tulee vielä jatkaa.

Tornionjoen vaellussiikakanta syönnösvaelttaa merialueella neljän vuoden ajan, ja sen vuoksi saaliskuolleisuusriski on suuri. Tutkimuksissa Kemijoen vaellussiikojen(Leskelä) ja Tornionjoen vaellussiikojen (Leinonen) merivaellus on hyvin samantapainen. Kemijoen vaellussiioista n. 2/3 osaa jäi saaliiksi Selkämeren/Merenkurkun alueelta ja n. 1/3 osa Perämeren/Kemijokisuun alueelta.

Kalastuksen sääntelyn, jossa kansantaloudellinen merkitys huomioidaan, tulee olla oikeasuhtaista.

Yt. Kalervo Liisanantti

KUKKOLAN OSAKASKUNTA
Kalervo Liisanantti vpj.
95520 Tornio, Färinranta 4

LISÄLAUSUNTO 11.03.2026

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

Viite: Lisälausuntopyyntö ym 03.03.2026, **VN/670/2026**

TORNIONJOEN KALASTUSSÄÄNNÖN MUUTOSNEUVOTTELUT YM. V. 2026

Tornionjoen suisto- ja suualueen kalastus on voimakasta alueen pyydyskarttojenkin perusteella, varsinkin Hamppu Leiviskän alueella.

Suomen kalastuksen sääntely ja valvonta koetaan yleisesti toimivaksi, mutta Ruotsin tapa koetaan hitaaksi ja tehottomaksi.

EU:n, Ruotsin ja Suomen perusoikeuslainsäädännön mukaan paikallisia ihmisiä ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan samansisältöisissä asioissa eli ei tässäkään tapauksessa, jossa kalastetaan yhteisiä vaelluskaloja. Vaelluskaloja pidetään yhteisinä liikkuvina luonnonvaroina.

On olemassa eri perusteita poiketa yhdenvertaisesta kohtelusta, mutta hyötyminen toisten kustannuksella ei ole hyväksyttävää, eikä yhteistä luonnonvaraa myöskään saa vaarantaa jonkun yksityisen edun vuoksi.

Itämeren kalojen syöntisuositukset eroavat Suomessa ja Ruotsissa, jolloin kala dumpataan Suomen markkinoille, mistä aiheutuu markkinahäiriö.

EU-säädökset sen kuitenkin sallivat, eikä asiaan haluta puuttua, mutta vääristynyt tilanne täytyy jollakin tapaa ratkaista vaikka EU tuomioistuimessa.

Tornionjoen vaellussiian kalakoko on pienentynyt ja määräkin vähentynyt sekä nousu jokeen on selvästi myöhästynyt.

Tornionjoen suualueen ns. muun kalan pyynti rysillä hyvin todennäköisesti verottaa varhaisnousuista isokokkoista siikakantaa.

Pitkän kokemuksen perusteella paikalliset kalastajat pitävät jokisuualueen kalastusta yhtenä syynä isokokkoisen varhaisnousuisen vaellussiian häviämiseen.

Suomessa vaellussiian kalastusta on pyritty sääntelemään meri- ja jokialueella, mutta selvää parannusta vaellussiikakannoissa ei ole tapahtunut.

Todennäköisesti sääntely ei ole ollut riittävää.

Yt. Kalervo Liisanantti